

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА БІЗНЕСУ

Кафедра туристичного бізнесу

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
ПРОБЛЕМИ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ
«РОЗРОБКА ДАЙВІНГ ЦЕНТРУ H2O»

Допущено до захисту:

Завідувач кафедри:

д. культ., доц.

Л. Д. Божко

Виконала:

Студентка магістратури

Факультету управління та бізнесу

Денної форми навчання

Спеціальності 242 «Туризм»

Л. С. Діденко

Науковий керівник:

к.е.н., доц.

М. Н. Зайцева

Харків 2020 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ТУРИЗМУ	8
1.1 Поняття екстремального туризму.	8
1.2 Класифікація видів екстремального туризму	9
1.3 Потенційні споживачі ринку екстремального туризму	18
Висновки до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДАЙВІНГУ ЯК ВИДУ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	23
2.1 Сучасні тенденції розвитку дайвінг туризму в Україні.	23
2.2 Аналіз діяльності дайвінг клубів в Україні	30
Висновки до розділу 2	37
РОЗДІЛ 3. ПРОЕКТ СТВОРЕННЯ ДАЙВІНГ ЦЕНТРУ «H2O»	38
3.1 Аналіз ресурсної бази	38
3.2 Проект створення дайвінг центру «H2O»	42
3.3 Програма просунення та залучення туристів	50
Висновки до розділу 3	54
ВИСНОВКИ	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	56
ДОДАТКИ	60

ВСТУП

Актуальність теми. В останні роки активно розвивається екстремальний туризм – «вид туризму, який об'єднує всі подорожі, що пов'язані з активними способами пересування і відпочинку на природі» [2]. Екстремальний туризм характеризується найвищим ризиком для життя. Цей вид туризму націлений на досягнення результатів туристом, відчуті гострі емоції, поліпшити свій фізичний, моральний та емоційний стан. Головним чинником розвитку екстремального туризму являються соціально-психологічні потреби туристів. Це пов'язано з запитам туристів, які на думку багатьох дослідників і працівників туристичної галузі, стають все різноманітнішими, а вимоги до організації і проведення турів все більш високими. Це пов'язано з їх все зростаючою обізнаністю і накопиченим попереднім досвідом подорожей. Цікавим видом екстремального туризму є дайвінг. Дайвінг позиціонує себе, як недешевий вид екстремального туризму. Популярність дайвінгу набирає обертів в усьому світі. Основа дайвінгу – це плавання під водою з аквалангом. Складовими дайвінгу є курси з навчання, організація турів, реалізація спорядження для дайвінгу.

Особливості екстремального туризму вивчали такі науковці як Романов А. А., Дмитрієвський Ю. Д., Гуляєв В. Г. [1]. Вони в своїх роботах приділяють увагу видам екстремального туризму на території зарубіжних країн. Та екстремальний туризм є не цілком дослідженим. Такі автори як Крачило М.П., Александрова А.Ю., Біржаков Н.Б., Любіцева О.О. відносять екстремальний туризм до активного, спортивного чи неорганізованого туризму. Роботи, що присвячені екстремальному туризму як єдиному цілісному поняттю зустрічаються у Бабкіна А.В. Результати досліджень в роботах даних авторів використовувались в цій дипломній роботі. Існує багато сайтів, які присвячуються екстриму. На мою думку, дана тема є малодослідженою і потребує подальшого наукового опрацювання.

Метою дипломної роботи є вивчення та дослідження дайвінгу в Україні для розробки дайвінг центру.

Об'єктом роботи є аналіз проблем та перспектив дайвінгу.

Предметом дослідження є проблеми екстремального туризму в Україні.

Виходячи із мети потрібно вирішити наступні *завдання*:

1. Визначити теоретико-методологічні засади екстремального туризму та дайвінгу як одного із його видів;
2. Проаналізувати та охарактеризувати класифікацію видів екстремального туризму;
3. Розглянути цільову аудиторію ринку екстремального туризму;
4. Охарактеризувати сучасні тенденції розвитку дайвінг туризму в Україні;
5. Проаналізувати діяльність дайвінг клубів в Україні;
6. Розробити власний дайвінг центр на території Одеської області;
7. Описати програму просунення та залучення туристів до дайвінг центру;

Під час написання роботи використовувалися монографії, навчальні посібники, статті у наукових періодичних виданнях, нормативно-правові документи, матеріали конференцій, звіти міжнародних організацій, дані мережі Інтернет.

Наукова новизна роботи полягає у розробці авторського дайвінг клубу. Оцінка рівня потенціалу для цілей розвитку екстремального туризму та застосування комплексного підходу у розробці напрямів та заходів щодо активізації розвитку екстремального туризму.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробці проекту дайвінг клубу.

Результати проведеного дослідження були оприлюднені «на Міжнародній науковій конференції «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку», 21-22 листопада 2019 року» [29].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дмитриевский Ю. Д. Туристские районы мира : учебное пособие. Смоленск: СГУ, 2000. 264 с.
2. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика / Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 424 с.
3. Федотов. Ю.Н., Востоков И.Е. Спортивно-оздоровительный туризм: Учебник. М.: Сов. Спорт, 2002. 361 с.
4. Автомобільний туризм. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC> (дата звернення: 19.01.2020).
5. Альпінізм. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BB%D1%8C%D0%BF%D1%96%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%BC> (дата звернення: 19.01.2020).
6. Банджі-джампінг. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B6%D1%96-%D0%B4%D0%B6%D0%B0%D0%BC%D0%BF%D1%96%D0%BD%D0%B3> (дата звернення: 19.01.2020).
7. Відсерфінг. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%96%D0%BD%D0%B4%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B3> (дата звернення: 19.01.2020).
8. Водні лижі. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96_%D0%BB%D0%B8%D0%B6%D1%96 (дата звернення: 19.01.2020)

9. Дайвінг. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B0%D0%B9%D0%B2%D1%96%D0%BD%D0%B3> (дата звернення: 19.01. 2020).

10. Екстремальні види спорту. URL : <http://nataliakolesnyk.blogspot.com/2014/12> (дата звернення: 19.01.2020).

11. Екстремальні тури. URL : <https://agencybilyk.com/project/ekstremalni-turi/> (дата звернення: 19.01.2020).

12. Каякінг. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D1%8F%D0%BA%D1%96%D0%BD%D0%B3> (дата звернення: 19.01.2020)

13. Курах О.С. ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ. Розвиток екстремальних різновидів спортивно-оздоровчого туризму. Лекція з навчальної дисципліни . URL : <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/22079/1/4.pdf> (дата звернення: 19.01.2020).

14. Маунтинбордінг. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D1%83%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B3> (дата звернення: 19.01.2020)

15. МІЖНАРОДНИЙ СЕРТИФІКАТ CMAS. URL : <http://www.scubalev.org.ua/cmas> (дата звернення: 19.01.2019).

16. Наумік-Гладка К.Г. , Гізатулліна М.С.. РОЗВИТОК НІШОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ. URL : <http://eprints.kname.edu.ua/49851/1/5167-10260-1-SM.pdf> (дата звернення: 19.01.2020).

17. Притков В.Ю. Екстремальний туризм в Україні: сучасний стан та перспектива розвитку / В.Ю. Притков, А.Є. Жердьов // Географія та туризм.

2012. Вип. 19. С. 44-52. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/gt_2012_19_9. (дата звернення: 19.01.2020).

18. Підводний туризм. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC> (дата звернення: 19.01.2020).

19. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 року (із змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 31-32, ст.263. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15> (дата звернення: 19.01.2020).

20. Рафтинг. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D1%84%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B3> (дата звернення: 19.01.2020).

21. Реєстрація дайвінг клубу. URL : http://www.jurist.cv.ua/pitannya_vidpovidi/restracya_yuridichnih_osb_ta_pdprimev/reestracya_dajving_klubu/ (дата звернення: 19.01.2020).

22. Роуп-джампінг. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%BE%D1%83%D0%BF-%D0%B4%D0%B6%D0%B0%D0%BC%D0%BF%D1%96%D0%BD%D0%B3> (дата звернення: 19.01.2020).

23. Скелелазіння. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BA%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BB%D0%B0%D0%B7%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F> (дата звернення: 19.01.2020).

24. Сноубординг. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BD%D0%BE%D1%83%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B3> (дата звернення: 19.01.2020).

25. «Скуба лев». URL : <http://www.scubalev.org.ua/cmas> (дата звернення: 19.01.2020)

26. «Скуба лев». URL : <http://www.scubalev.org.ua/club> (дата звернення: 19.01.2020).

27. Стрибок з парашутом. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%B1%D0%BE%D0%BA_%D0%B7_%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%B0%D1%88%D1%83%D1%82%D0%BE%D0%BC (дата звернення: 19.01.2020).

28. Фрідайвінг. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D0%B9%D0%B2%D1%96%D0%BD%D0%B3> (дата звернення: 19.01.2020).

29. Харківська Державна Академія Культури. URL : http://www.ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/konfer/konfer/KSK-2019.html (дата звернення: 19.01.2020).

30. Характеристика дайв-туризму, його види, системи навчання та географія. URL : <https://studopedia.org/4-182231.html> (дата звернення: 19.01.2020).

31. Чорне море. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B5_%D0%BC%D0%BE%D1%80%D0%B5 (дата звернення: 19.01.2020).

32. Шандор Ф. Ф., Кляп М.П.. Сучасні різновиди туризму : підручник. Київ : Знання, 2013. 334 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

На сьогодні дуже популярним є навчання дайвінгу, у світі існує понад 100 систем навчання підводному плаванню, але лише біля 20 організацій, більш-менш відомі, і видають міжнародні сертифікати які визнаються у всьому світі. Всесвітня конфедерація підводної діяльності CMAS по праву очолює цю двадцятку. Адже CMAS, взявши за основу багаторічні дослідження військових з фізіології та впливу підводного середовища на організм людини, розробила концепцію та форму навчання рекреаційного дайвінгу. До речі програма навчання постійно вдосконалюється, зважаючи на дослідження вчених-медиків та новітні розробки інженерів в галузі спорядження для підводного плавання.

Всесвітня конфедерація підводної діяльності CMAS співпрацює лише з національними федераціями. В Україні єдиним представником є Федерація підводного спорту та підводної діяльності України. Співпраця з національною федерацією дозволяє CMAS контролювати якість навчання у школах підводного плавання, також проводиться регулярна, кожні п'ять років, переатестація інструкторів.

Програма CMAS включає три рівня навчання дайвінгу:

1. Дайвер CMAS однієї зірки

Це базовий курс дайвінгу, що дає основи знань фізики, фізіології занурень і впливу водного середовища на людину. Цей курс включає 10 теоретичних і 10 практичних занять.

На практичних заняттях вивчаються методи управління спорядженням і своїм тілом під водою. Учень вчиться виходити зі складних ситуацій, таких як: звільнення маски від води на глибині, усунення судом м'язів, дії при закінченні повітря в балоні, допомога напарникові, і т.п.

Наприкінці навчання учневі присвоюється кваліфікація «Дайвер однієї зірки» і видається міжнародний сертифікат і паспорт підводного плавця з журналом занурень.

За визначенням Стандартів CMAS дайвер однієї зірки – це дайвер, навчений безпечно і правильно користуватися всім підводним спорядженням на відкритій воді і в спеціальній закритій тренувальній акваторії, і готовий до занурення у відкритій воді в супроводі досвідченого напарника. Йому рекомендується занурюватися в простих умовах на глибину не більше 20 метрів.

Дайвером однієї зірки може стати будь-яка здорова людина у віці не молодше 14 років. Сертифікат дайвера однієї зірки є безстроковим.

2. Дайвер CMAS дві зірки.

Не завжди в акваторіях занурень можуть бути ідеальні умови. Хвилювання водної поверхні, течії, обмеження видимості вимагають від дайвера певної підготовки. Він повинен знати, як діяти в тих чи інших обставинах. Керівник занурення вправі відмовити дайверу однієї зірки в зануренні в складних умовах, враховуючи його досвід і кваліфікацію. Курс дайвера дві зірки допоможе людині подолати ці перепони і надасть можливість занурюватися у складі будь-якої групи дайверів на максимально дозволені глибини.

За стандартами CMAS дайвер дві зірки – це підводний плавець який отримав деякий досвід при зануреннях на відкритій воді та готовий до парних занурень з дайвером свого або більш високого рівня.

Курс більш розширено вивчає фізіологію дайвінгу, методи надання першої медичної допомоги, аспекти та особливості занурень у різних за складністю умовах, планування та організацію занурень.

3. Дайвер CMAS три зірки.

За стандартами CMAS дайвер три зірки – це повністю навчений, досвідчений та відповідальний дайвер, який має право керувати підводними зануреннями дайверів будь-якого рівня на відкритій воді.

По закінченню курсу дайвер отримує широкий спектр знань, який дозволяє розпочати професійну кар'єру у сфері дайвінгу, стати помічником інструктора.

Після закінчення курсу навчання, видається міжнародний сертифікат CMAS